

Законот за рамномерен регионален развој нема многу да се разликува од оној претходниот, кој се нарекуваше Закон за поттикнување на развојот на недоволно развиените подрачја. Тој воведува огромна бирократија, нови партиски вработувања, односно непотребно се додадени некои други тела (центрите, советите), кои во практика ќе ја влошат имплементацијата на Законот, која зависи од финансиската моќ... Во оваа насока се движат критиките за новиот Закон.

"Емпириските истражувања од сите периоди потенцираат дека и во развојните определби и при поделбата на средствата од разните државни фондови приоритет имаат претставниците на власта. И во овој документ не може да се согледа дека било кој државен орган во своето дејствување вклучува и претставници од опозицијата, макар и на ниво на експерти", вели Илија Тодоровски.

КОЛКУ ОПШТИНИТЕ КОИ ЌЕ БИДАТ ВО ЕДЕН ПЛАНСКИ РЕГИОН МЕЃУСЕБНО ЌЕ СОРАБОТУВААТ?

ШПАНСКО "СЕЛО"

дини и враќање во селата, туку ќе се зголеми миграцијата село - град. Дел од градоначалниците, пак, велат дека Законот нема многу да се разликува од оној претходниот, кој се нарекуваше Закон за поттикнување на развојот на недоволно развиените подрачја. Нивните размислувања се движат и во насока на тоа дека Законот воведува огромна бирократија, нови партиски вработувања, односно непотребно се додадени некои други тела (центрите, советите), кои во практика ќе ја влошат имплементацијата на Законот, која зависи од финансиската моќ. Експертите кои се занимаваат со оваа проблематика велат дека Р Македонија со децении одбива да се соочи со проблемот и со последиците од нерамномерниот регионален развој, кои беа катастрофални - напуштени рурални подрачја, притисок од населението врз некои градски средини, кои не беа во можност да го прифатат севкупното население кое доаѓаше од пасивните подрачја, што резултираше во нивно супстандардно живеење на градските периферии, зголемен егзодус во странство, но и нагласен развој на главниот град во однос на сите останати средини во државава. Законот, велат тие, има одредени слабости, но неговото донесување, доколку напишаното не остане само на хартија, е од исклучително значење за развојните процеси во нашава држава, а со цел Маке-

донија да го зголеми својот општествен капацитет и да ги интензивира своите евроинтеграциони процеси.

ОБИД

Проф. д-р Илија Тодоровски, редовен професор на Факултетот за политички науки и меѓународни односи на првот приватен универзитет ФОН од Скопје, вели дека иако самиот Закон, по својата структура е многу опфатен, односно настојува да ги опфати и да ги регулира на ниво на системски закон сите побитни делови од оваа материја, како што се, целите и начелата на политиката за поттикнување на рамномерниот регионален развој, планирањето на ваквиот развој, носителите на поттикнување на овој развој, неговото финансирање, итн. во него постојат и некои слабости, кои би можеле да му ги намалат позитивните ефекти.

"Во тој контекст - дополнува Тодоровски - би се задржал на некои од побитните: маргинализирана е улогата на граѓанскиот сектор, односно граѓаните, невладините организации, стопанските субјекти, итн. во сите фази на овој процес. На ниту едно место не е пропишано дека за сите побитни плански документи ќе бидат задолжително консултирани граѓаните, консеквентно не е спомнато ниту формата ниту процедурата на ваквата консултација. Мал исклучок е пред-

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Законот за рамномерен регионален развој, за кој се водеше неколкудневна жестока собраниска дебата. Коментарите на опозицијата беа дека овој Закон промовира централизација, а не децентрализација. Според нив, овој владин проект не е ниту функционален, ниту применлив, туку е само декларативен и без можност за имплементација. Опозиционерите коментираа и дека законското решение, освен на хартија, нема да понуди развој на руралните сре-

А ПРИОРИТЕТ ВО ПАРИТЕ ДА ИМААТ

**ВО ЗАКОНСКОТО РЕШЕНИЕ
МАРГИНАЛИЗИРАНА Е УЛОГАТА
НА ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР,
ИЛИЈА ТОДОРОВСКИ**

лични области, голема информираност за локалните (и регионалните) процеси и потреби и голем мотив за успех на проектите, бидејќи тие се од нивен непосреден интерес; не е доволно прецизирана улогата на опозицијата, особено улогата на малите партии во овој процес. Имено, емпириските истражувања од сите периоди потенцираат дека и во развојните определби и при поделбата на средствата од разните државни фондови приоритет имаат претставниците на власта, што не може да биде функционална одлика на еден систем, а таму каде што локално управуваат, претставниците на помалите партии никогаш не можат да го остварат она што пропорционално им следува. И во овој документ не може да се согледа дека било кој државен орган во своето дејствување вклучува и претставници од опозицијата, макар и на ниво на експерти; за финансирање на рамномерниот регионален развој би се одвојувал 1 отсто од БДП, што за РМ сепак не е мал процент, имајќи предвид дека за недоволно развиените подрачја годишно се одвојуваат 0,1 процент. Иако, вака мал, овој процент би можел да

малување на диспаритетите меѓу, пред сè, градските и руралните средини.

Во однос на специфичните подрачја, тој коментира: "Ако тргнеме од тоа дека подрачја со специфични развојни потреби се пограничните, руралните и ридско-планинските подрачја кои заостануваат во развојот, имено претежно селските населби; и на тоа додадеме и 10 проценти наменети за селата, доаѓаме до констатација дека околу 30 проценти или помалку од вкупните средства се наменети за селата. Останатите 70 проценти би можеле да се поделат и на градски и на рурални проекти, но во практика тоа е привидно, бидејќи во планските региони доминираат градовите, а претставниците на градовите досега огромен процент трошеле за проекти наменети за градовите. Значи, не е сигурно дека со овој критериум би се постигнала еквилибрација. Во Законот е предвидено дека право на поднесување проекти во определена средина имаат единиците на локалната самоуправа. И тука може да се јави проблем на несоодветна застапеност меѓу руралните и урбаните проекти. Имено, ако општината цени кои проекти ќе бидат

ВЕСЕЛО" ЗА "МАРИОВО"!

"Од средствата наменети за рамномерен регионален развој 70 проценти ќе бидат наменети за регионални проекти. Во рамките на еден регион ќе ги стимулираме градоначалниците и општините да размислуваат да излезат од теснопартиските или локалпатриотските граници и да почнат да размислуваат за проекти за развој на целиот развоен регион. Апликанти ќе бидат повеќе општини, а носител ќе биде една општина. Дваесет проценти од средствата ќе ги намениме за развој на подрачја за специфични потреби, не само недоволно развиени стопански подрачја, на пример, развој на националните паркови 'Маврово', 'Пелистер', 'Галичица' или можеби за Охридското Езеро, Кокино, Хераклеа, Стоби, кои можат да генерираат развој на регионот. И најинтересно, 10 проценти од средствата ќе бидат наменети за развој на селото. И досега, според локалниот развој и Законот за локална самоуправа, општините морале да водат сметка за развој на селските средини, но знам дека овие општини, на кои седиштето им е во градот, многу повеќе воделе сметка за градската средина, отколку за селската", изјави во едно интервју министерот Коњановски.

виденото законско решение каде што се вели дека во Советот за развој на планскиот регион можат да учествуваат (покрај градоначалниците) и експерти, претставници на стопански комори и на здруженија на граѓани, при што Советот, покрај бројни задачи, обезбедува и координација меѓу државната и локалната власт и здруженијата на граѓани. Значи, граѓаните не се сигурно и доволно внесени во процесот, а тоа се оние кои се многу значајни, бидејќи на ниво на множество на индивидуи, поседуваат голем степен на знаење во раз-

обезбеди извесни средства, со кој би се стимулирал рамномерниот регионален развој, бидејќи според еден пристап РМ има 2.000 евра по жител, или вкупен БДП од околу 4 милијарди евра, па овој 1 процент од БДП би обезбедил околу 40 милиони евра годишно".

РАСПРЕДЕЛБА

Тодоровски потенцира дека со начинот на распределба на средствата би можела да се пропушти целта на на-

поднесени за финансирање, може да се случи во општините во кои доминира градско население, со тоа и преовладувачки број советници од градовите, предност да им се даде на градските проекти. Во тој контекст целосно е игнорирана можноста месните заедници сами да аплицираат проекти; се предвидува сите општини да учествуваат во финансирање на рамномерниот регионален развој. Законодавецот, не ја согледува можноста финансискиот товар на најслабите општини да се намали".

Во однос на дискусијата дека со Законот се воведувала бирократија, а предвидените тела биле премногу гломазни, министерот за локална самоуправа Зоран Коњановски, потенцира: "Често пати во Собранието се употребуваше и размислување дека еве можност за некои партиски вработувања, кои на некој начин ќе ги грицкаат средствата предвидени за општините. Но, апсолутно не е така. Единствено нова структура се самите центри, кои ќе се формираат во регионите и на некој начин тие ќе бидат пополнети со луѓе, кои ќе ги одредат градоначалниците, за кои нормално ќе има оглас. Всушност, тие луѓе ќе изработуваат проекти, ќе го промовираат регионот, а ние како централна власт се нафативме во наредните 5 години да покриваме 50 проценти од трошоците за нивното функционирање", вели Коњановски.